

DE PATRIOTTEN

DOCENTENHANDLEIDING

Canon van Leeuwarden: De patriotten

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

Deze opdracht sluit aan bij het venster [De patriotten](#) van de [Canon van Leeuwarden](#).

De opzet van de opdrachten bij de Canon van Leeuwarden zijn per venster gelijk.

- De leerling gaat enkele historische bronnen bestuderen en hier vragen over beantwoorden.
- Bovenaan het werkblad staat een link naar de Canon van Leeuwarden. Hier kan de leerling (vooraf) de informatietekst lezen en de bronnen (afbeeldingen, filmpjes) raadplegen.
- Onderaan de opdracht staat een extra verwerkingsopdracht, waarin een koppeling wordt gemaakt met het heden en het eigen leven.

Tijdvak

Tijd van pruiken en revoluties (1700-1800)

Kerdoelen primair onderwijs

51. De leerling leert gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52. De leerling leert over kenmerkende aspecten van de tijdvakken. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

53. De leerling leert over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

(Oriëntatie op jezelf en de wereld, SLO)

Kerdoelen voortgezet onderwijs (onderbouw)

37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

40. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

(Mens en maatschappij, SLO)

Kenmerkende aspecten

- De democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap

Doelgroep

Niveau: bovenbouw primair onderwijs / onderbouw voortgezet onderwijs

Tijdsduur

30-60 minuten

Leeruitkomsten

- De leerling kan onderzoek doen in historische bronnen (archiefstukken) om antwoorden te geven op onderzoeksvragen
- De leerling kan het verband verklaren tussen de historische bronnen in de opdracht, het venster uit de Canon van Leeuwarden en de koppeling maken met het heden

Leerlingmateriaal

Het opdrachtenblad bij het venster [De patriotten](#) in de Canon van Leeuwarden (onder het kopje Lesmateriaal)

Vorbereiding en benodigheden

- Het opdrachtenblad van de Canon van Leeuwarden (uitgeprint of online)
- De mogelijkheid tot het online raadplegen van de Canon van Leeuwarden: voor het lezen van de informatietekst, het bekijken van bronnen en het opzoeken van informatie

Beginsituatie van de leerling

- De leerling is bekend met de kenmerkende aspecten van het tijdvak en verdiepen zich in een historisch voorbeeld uit de geschiedenis van Leeuwarden

Uitvoering

- De leerling leest (individueel of klassikaal) de tekst van de Canon van Leeuwarden
- De leerling gaat (individueel of in groepjes) de opdrachten over het venster maken. Hiervoor kan in de Canon van Leeuwarden informatie worden teruggevonden. De leerling kan de historische bronnen in de Canon van Leeuwarden in detail bekijken, evenals eventuele filmpjes.
- Optioneel kan de leerling de extra opdracht onderaan maken. Hierin wordt een koppeling gemaakt tussen het venster en het heden en de eigen leefwereld. De leerling dient de opdracht op een ander papier of online uit te voeren.

Deze opdracht is ontwikkeld door het Historisch Centrum Leeuwarden
voor de Canon van Leeuwarden (2023)

HISTORISCH CENTRUM | LEEUWARDEN

Antwoorden bij de opdracht over de patriotten

Bekijk de tekening uit 1788. Je ziet iemand die straf krijgt bij het Blokhuis in Leeuwarden.

Wat is de naam van de patriot?

C. van der Burg

Wat is zijn beroep?

Burgemeester van Bolsward

Wat betekent de zin 'met het zwaart over 't hoofd gestraft'?

Hij wordt onthoofd door de beul.

Er staat veel publiek omheen. Waarom is dat, denk je?

Het publiekelijk uitvoeren van een straf was voor veel mensen vermaak. Het werd ook gezien als een 'waarschuwing' voor andere burgers om de regels te volgen. Bovendien was dit de terechtstelling van een burgemeester: een belangrijk persoon, wat extra publiek trekt.

Bekijk de twee knipsels uit de Leeuwarder Courant hieronder.

Uit welk jaar komt de krant links?

1795

Welke drie woorden worden als strijdkreten gebruikt bij de Bataafse Republiek?

Vrijheid

Gelijkheid

Broederschap

Wat is er volgens de tekst gebeurd met de 'stedelyke regenten', ofwel de oude bestuurders?

Die zijn ontslagen.

Wat wordt bedoeld met de zinnen 'Gy zyt dus vry! Gy zyt Gelyk'?

De burgers zijn 'vrij' van het oude bestuur: de burgers krijgen meer gelijke rechten, zo is het idee.